

tíðindablaðið

Útgevari: p/f sosialurinn

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl

Bláðólk: Høgul Djurhuus, Dagný Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurinn. Prent: p/f pressan 1981

sosialurinn

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Løgin rættferð

DIMMALÆTTING hevur seinasta hósdag eina oddagrein »Sosial rættferð«, har sagt verður, at tey, sum eru illa fyri, hava fingið bœtt um kor síni og annars verður sagt, at henda samgongan hevur gjørt sosiala rættvísið upp aftur stærr.

MAN TAÐ eisini vera hitin, ella man tað vera eftirvirkningarnir frá reisigildinum, sum haga? Ella man tað bert vera tann vanligi markleysi frækleiki, sum plagar at melda seg í Dimmalætting, tá valið nærkast?

ÁHUGAVERDIR spurningar, sum lesarar okkara sjálvir fara at greiða. Uppaftur meira áhugavert hevði verið at spurt, hvat okkara fólkapensiónistar munnu siga til pástandin um, at bœtt er um sosialu viðurskiftini.

LANDSSTÝRIÐ legði fyri við at tarna pensiónshækkingunum í næstan tvey ár og völdi hetta, at pensiónistarir vórðu snýttir fyri næstan tríati milliónir í fólkapensión!

SÍÐAN HELT Landsstýrið fram á somu kós viðuttan grund at hækka toll og avgjeldini við 50 milliónum. Hetta dýrkaði hvørt einasta húsarhald í Føroyum við 3000 kr. um árið, nakað sum rakti millióning ein væl og fólkapensiónistin. Munurin var bert tann heilt einfaldi, at báðir hava ikki tað sama at standa ímóti við!

VÍÐARI SÚLTADI Sambandsflokkin, sum umsitur sosialmál, forsorgarlógina í tvey ár og tók arbeiðsloysishjálpin burtur úr

oddagrein

hesi lóg, tá hon endiliga kom á tingborð.

TÁ UNGDÓMURIN gjørdi vart við, at hann kom at gjalda 40–50 milliónir eyka við samtiðarskattinum, svaraði landsstýrissamgongan við at innkassera hesar milliónir frá teimum ungu!

TÁ DÝRTÍÐIN av álvara fór at gera vart við, legði Landsstýrið á einastu verju løntakarans við at nulstilla prístalið. Henda nulstilling kostaði løntakarunum aðrar trýtusund krónur árliga.

TÁ SAMGONGAN tók við, vóru fólkapensiónistar frír fyri landskatt, tá sama samgonga hevði sitið í trý ár, høvdu fólkapensiónistar upp í 7000 kr. í skatti. Rætt er tað, segði samgongan, men hesin skattur hvørur við samtiðarskattinum, og helt annars fram við at brandskatta pensiónistar sum áður.

SOLEIDIS SÆR tann sosiala vælferð út, sum Dimmalætting reypar av seinast hósdag. Hetta kallar hon at bota um hjá teimum, sum eru ringast stillað.

NÚ ER SO spurningurin, um hesi eru samd við hana — vit loyva okkum at ivast.

SANNLEIKIN ER nevniliga tann, at teir einastu, sum hava fingið bœtt um síni kor eru teir, sum høvdu ovmikið frammanundan: vinirnir, kenningarnir, millióningarnir, spekulantarir og matadorarnir!

VORÐIÐ SUM rættferð!

Eitt annað slag av ítrótti

Sokallað »fair-play« vil samgongan ikki vita av. Meðan »andstöðvaldomini« við bit og slit einans fáa sømdir til umbygging av onkrum hissini ídnaðartrolara er einki til hindurs fyri almennari figging av »fantasiskipum« — so nógvum tað skal vera — til politisku »næstingarnar«

Soleiðis kallast oddagrein, sum Dimmalætting skrivur tann 4/7 1984 og rætt hevur blaðið, tá tað sigur, at í ítróttarkappingum verður kappast av heilum huga; onkur misljóð stinga seg upp, men við tað at ítróttarfolkið hevur leikreglur at kappast eftir, eru misljóðini skjótt fánandi.

Annað er, tá tann politiski leikurin verður framdur. Tá ræður um at vinna atkvøður fyri ein hvønn pris, tá er einki mark. Har eru ongar leikreglur, jú sjálvandi tær moralsku, men hvat, tær verða bert brúktar av og á, tá tað tænar einum hvørjum endamáli. Annars verða tær lagdar í eina skuffu. Men tá so Dimmalætting í somu grein sigur soleiðis.

»Og hetta má verða ein ávaring til verandi samgongu.« Dimmalætting sigur, at sannast má, um ein er so ella so ymiskt

politiskt litaður, so eigur fyrst og fremst at havast í huga at tæna tjóðini, fram um flokspolitiskt merkismál.

Nú kenni eg ikki beinleiðis flokspolitisku áhugamálið Sambandsflokksins, men sjálvt uttan flokspolitisk áhugamál, skerst ikki burtur, at áhugamál eru røkt, og tað so tað forsælur.

Eg skilji oddagrein Dimmalættingar sum eina ávaring, tó ið seinastu løtu, til verandi samgongu.

Tann sum fylgir eitt sindur við tí, sum farið er fram tey seinastu árin, sær ein politikk framan, har allar vanligar politiskar siðareglur eru sleptar.

Eina løtu hevði verandi samgonga sum einasta endamál, at sita í Tinganesi fyri at forða fyri at sosialistarnir komu fram. Sjálvt Dimmalætting sannar, at hesin politikkur

hevur kostað dýrt, tí meðan vanligu útreiðslurnar eru óttar, ja tær sosialu sambært Dagblaðið nóg meira, enn tá sosialistarnir høvdu valdið, so er ójavnin harafturat komin meira týðiliga fram.

Meðan sterkastu valdomini hjá verandi samgongu verða fóðrað við einum, ja helst tveimum rækjubátum, og onnur við bergholum, alt meðan viðhaldsmenn samgongunnar ferðast av einari messu fyri og aðrir eftir, meðan skipini verða stuðlað úr landskassanum, so bjóðast hinum, sum uttanfyri vóru, av illum ein idnaðartrolara til umbyggingar.

Í ítrótti eru reglur skrivaðar og nakað er, sum kallast fair play.

Virðisløn fyri fair play kann ikki tillutast verandi samgongu, og her eru Dimmalætting og eg samd.

Sverre Midjord

Viðm. til »Friðarfolk skifta orð«

Eg var kanska nakað skjótur at kalla meg fyri »friðarfolkandi« tí tað eru jú vit allir føroyingar. Vit fáa frið og vit geva frið. Vit hava ongantíð verið í kríggi.

Tíverri er heimurin eftir øllum at døma býttur upp í tveir partar, vit sum bógva vestanfyri og hini sum bógva eystanfyri.

Í politikki eru vit eisini býtt upp í tveir partar, høgna og vinstra. Tey høgnavendu hava lyndi til at forsvara tann partin, vit bógva í og tey vinstravendu hava lyndi til at forsvara »mótpartin.«

Hetta er eftir mínum tykki skeivt. Vit eiga heldur at siggja verunleikan í eyguni. Báðir partar vilja hava makt og báðir

partar eru stýrdir við pengum, bara uppá hvør sín máta. Vit eiga at halda við hvørgum av portunum. Mótmæla vit antennum og radararunum í Mjorkadali, eiga vit eisini at mótmæla antennum og radarunum umborð á russisku fiskiskipunum. Teir hava neyvan fyri neyðini at vera so væl útgjördir.

So til Janus Kamban: Eg haldi, at tú Janus ert alt ov stórir mentamaður at koma við tilílikum svassi, sum tú ert komin við í bløðunum í seinastuni.

T.d. forsvart tú hópdrápin í Afghanistan við tí, at tað liggur so langt burturi frá Føroyum, at tíðindini neyvan eru sonn.

og tú heitir á fólk um at síla tíðindini? Síðani sit-erar tú Indiru Gandhi, hon sum nýliga hevur dripið 400–500 fólk, sum stríðast fyri frælsi?

El Salvador liggur longur burtur frá Føroyum enn Afghanistan. Er tíðindini haðani sonn? Verða tey sílaði? Bað El Salvador ikki um hjálp?? Hættur uttanveltaða Svøríki biðið um hjálp frá russum???

Nei, álvaratos Janus. Tíverri er ikki øllum givin møguleiki at síla, men vit hava møguleikan bæði at síla, vraka og velja tíðindi, og tað eiga vit at gera rættvíst.

heilsn
Ein ið vil frið

Dioxinvandi í Sundalagnum

Verðsins vandamiklasta eiturevni, Dioxin, kemur nú at drússa yvir bygdin í Sundalagnum, um brennistøðisætlanirnar ikki verða steðgaðar

Umhvørvisstovnar í útheiminum eru nú vorðnar greiðir yvir, at Dioxinir er eitt av teimum mongu eitrandi evnunum, sum

verða skapt undir ruskbrenning. Evnið er serliga vorðið kent eftir eiturvanlukkuna í Seveso (Italiu) í 1976.

Dioxinir blivu fyrstu ferð ávistar í roykinum frá ruskbrennistøðum í Hollandi í 1977, og síðan eru fleiri kanningar gjørdar í

ymsum londum, og eingin ivi er nú um Dioxinvandan. Danska »Miljøstyrelsen« er eisini farin í holt við kanningar, serliga eftir at tíðindastovur, fyri góðum ári síðani, vistu at siga frá, at brennistøðir í USA vóru stongdar vegna Dioxinvandan.

Dioxinir verða vanliga nevndar verðs vandamiklasta eiturevni, og man veit, at evnið er

mutagent — altsó broytir arvaeginguleikarnar, tað viðførir krabbamein og er skaðiligt fyri fostur, eins og tað hevur fleiri aðrar skaðar við sær, serliga á livrini.

Royndir hava verið gjørdar at forða ella minka um Dioxinskapanina á verandi brennistøðum við at broyta brennivíðurskiftini, eitt nú við hita upp til 1500 C, men ikki

hevur eydnast at sloppið av við Dioxinið.

Dioxinvandin frá vanligum ruskbrennistøðum er so álvarsamur, at granskarar í tíðarritum meta hann millum tær 10 mest átróðkandi umhvørvishóttanir í heiminum.

Jákup P. Joensen